

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté

ON
1(7)

SAXBER93.DOC

Handläggare
Miljöchef
Högni Hansson

1994-04-14

Verksamhetsberättelse för 1993

Vattenvårdskommittén har under året bestått av följande personer:

<u>Ordinarie ledamöter</u>	<u>Suppleanter</u>	<u>Miljönämnd</u>
Jan-Axel Roslund v. ordf	Bo Lindblom	Eslöv
Larserik Johansson	Jan Svensson	Kävlinge
Peter Weibull Bernström ordf	Adam Miller	Landskrona
Christin Nilsson	Rolf Jonsson	Svalöv

Arbetsgruppen har bestått av följande tjänstemän:

<u>Representant</u>	<u>Ersättare</u>	<u>Miljöförvaltning</u>
Eva Tronarp bitr. sekr.	Jan Löf	Eslöv
Matz Hagberg		Kävlinge
Högni Hansson sekr.	Olle Nordell	Landskrona
Thomas Arnström	Petter Ljungberg	Svalöv

Årsmötet

Årsmötet hölls den 29 april 1993 i Kävlinge.

Till ordförande i kommittén till nästa årsmöte valdes Peter Weibull Bernström, Landskrona och till vice ordförande Jan-Axel Roslund, Eslöv. Till sekreterare till nästa årsmöte utsågs Högni Hansson, Landskrona och till biträdande sekreterare Eva Tronarp, Eslöv. Ordförande, vice ordförande och sekreteraren utsågs att teckna kommitténs firma.

Efter årsmötet redogjorde Johan Krook och Tette Alström, Ekologgruppen, för vattenkontrollen och det pågående arbetet med vattenvårdsplanen för Saxån-Braåns avrinningsområde samt visade flygbilder på utförda åtgärder i vattendraget.

Postadress	Kontorsadress	Telefon	Telefax	Postgironr
261 80 Landskrona	Stadshuset Drottninggatan 7	0418-79 245	0418-79403	1 23 45-5

Antal möten under året

Arbetsgruppen har sammanträtt 6 gånger under verksamhetsåret: 17 juni 30 august, 20 oktober, 9 december, 27 januari och 14 mars.

Ekonomi

	Budgeterat 1993	Redovisat 1993
Årlig vattenkontroll	190 000	183 600
Vattenvårdsplan	140 000	126 000
Vattenföring enl PULS modell, SMHI	5000	10 000
Fiskinventering	0	0
Information	35 000	0
Uppföljningskontroll	30 000	30 331
Övriga kostnader	0	1336
Summa	400 000	350 867
Kostnad per kommun	100 000	

Resterande del av de budgeterade kostnaderna för vattenvårdsplanen och information 1993 har reserverats och kommer att debiteras kommittén under kalenderåret 1994

Kommittén erhöll 1990 bidrag från Landstingets miljövårdsfond på 1 142 000 kr för åtgärder längs vattendragen. Under 1993 har Allarps kvarndamm i Kävlings kommun färdigställts och planering av åtgärder i Svalövs kommun har inletts. Den 7 - 8 ha stora dammen norr om Svalövs samhälle har fördröjts p g a omfattande planeringsbehov och är inte längre aktuell för delfinansiering via anslag från Landstingets miljövårdsfond.

Kommunerna har bidragit till finansiering av vattenvårdande åtgärder enligt nedan.

Kommun	1992	1993	1994
Svalöv	0:-		?
Eslöv	0:-	440 000:-	0:-
Landskrona	220 000:-	250 000:-	0:-
Kävlings	0:-	0:-	?
Summa	220 000:-	690 000:-	?-

Vattenföringsmätningar

Vattenföringsberäkningar med PULS-modellen från två punkter i Saxåns-Braåns avrinningsområde från 1973-91 har inhandlats av SMHI för en kostnad av 10 000 kr. Årliga rapporter över den beräknade vattenföringen kommer att tillsändas kommittén i februari - mars nästföljande år.

Fiskinventering

Länsstyrelsen har genomfört en elfiskeinventering med syfte att kartera bestånden av öringungar i Malmöhus län. Tre lokaler provfiskades i Saxån-Braån varav Örtorpsbäcken hade en högre täthet av öringungar än länet i genomsnitt medan de två övriga lokalerna hade lägre täthet. En av lokalerna (Saxån) hade en ovanligt artrik fiskfauna och bedömdes som riksintressant och speciellt skyddsvärd.

Kartläggning av Saxåns-Braåns vattensystem.

Under året har de öppna vattendragen i avrinningsområdet digitaliserats och lagts in i datakartprogrammet Mapinfo. Detta underlättar grafisk presentation av mätvärden och annan information på kartunderlag.

Sammanfattning av vattenkontrollen 1993

Utmärkande för väderåret 1993 var en mycket torr vår och försommar som övergick i en extremt nederbördsrik period i juli. Rikligt med nederbörd kom också i januari. De största flödena inträffade i januari och december. Kritiska lågvattensituationer med mycket lite vatten i vattendragen förekom framförallt i slutet av maj och i juni. Årsmedelvattenföringen vid mynningen uppgick till 3,5 m³/s enligt SMHI:s sk PULS- modell, vilket kan jämföras med medelvattenföringen för perioden 1979-92 som är 4,0 m³/s.

Totalt under 1993 uppgick transporten av kväve till 872 ton, vilket är lägre än medeltransporten 1983-1992 (1010 ton). Denna minskning kan förklaras av en något lägre årsmedelvattenföring 1993. Halterna av kväve är i stort sett oförändrade under perioden 1983-1993

Fosfortransporten uppgick 1993 till 8,2 ton vilket är mindre än hälften än genomsnittet för perioden 1983-1992 (18,9 ton). Även om årsmedelvattenföringen var något lägre 1993 jämfört med medelvattenföringen för perioden 1983-1992 så är inte detta hela förklaringen till den minskade transporten av fosfor. Koncentrationerna av fosfor visar nämligen på en tydlig nedgång under denna 11 -årsperiod, vilket kan urskiljas både i Braån och i Saxån.

Arealkoefficienten (arealförlusten) var för hela avrinningsområdet 1993 24 kg/ha och år för kväve och 0,23 kg/ha och år för fosfor. Arealkoefficienten för kväve inom Välabäckens och Örstorpsbäckens

avrinningsområden, som tillhör de mest jordbruksintensivaste områdena, var betydligt högre och låg på 36 respektive 32 kg/ha och år. Även fosforförlusterna var något högre för Örstorpsbäckens (0,38 kg/ha och år) och Välabäckens (0,33 kg/ha och år) avrinningsområden jämfört med värdet för hela avrinningsområdet.

Transporten av organiska ämnen eller TOC (total organiskt kol) uppgick till 1542 ton vilket är betydligt mer än 1992 (799 ton).

De högsta kvävehalterna uppmätte liksom tidigare år i Örstorpsbäcken och Välabäcken där årsmedelhalterna uppgick till 7250 respektive 9725 $\mu\text{g/l}$. Medelhalterna av motsvarande månadsvärden från Saxån och Braåns huvudfåror ligger på 7700 resp 7250 $\mu\text{g/l}$. Nivån på dessa halter är i storleksordningen 7-8 gånger högre än framräknade bakgrundsvärden för skånska slättår.

Årsmedelhalten för fosfor är högst i Örstorpsbäcken där den ligger på 154 $\mu\text{g/l}$. Motsvarande årsmedelhalt i Saxån och Braån uppgår till 131 resp. 129 $\mu\text{g/l}$. Dessa halter ligger 5-6 gånger högre än de naturliga bakgrundsvärdena.

Syrgassituationen var i stort sett tillfredsställande vid provtagningstillfällena vid samtliga provtagnings-punkter.

Analyserna av bekämpningsmedelsrester från 4 prov tagna i Saxån vid Häljarp, resulterade i att sammanlagt 7 st olika aktiva substanser detekterades, samtliga ingående i olika typer av herbicider.

Metallanalyserna av vattenmossa som utplanterats på fem lokaler i vattensystemet visade att anrikningen av metallerna bly och koppar var störst. Övriga metaller låg i nivå med bakgrundshalterna. Det högsta koppar och bly innehållet i vattenmossan uppmättes i proverna från Braån nedströms Asmundtorp. Årets resultat visar i likhet med tidigare år att den lägsta metallanrikningen i vattenmossa förekommer i Saxån vid punkt 16.

Bottenfaunaundersökningen på fem provpunkter i vattensystemet visade att Välabäcken vid Allarp, Långgropen vid punkt 24 och Svalövsbäcken vid punkt 15:2 har den artfattigaste och mest föroreningspåverkade bottenfaunan. Saxån vid Saxtorp (punkt 16) uppvisade en mycket artrik bottenfauna med förekomst av många renvattenkrävande arter. En jämförelse med tidigare års undersökningar ger en antydning om en positiv utveckling av bottenfaunan i Braån vid punkt 5.

Vattenvårdsplan och åtgärdsprogram.

För att komma till rätta med problemen kring övergödningen av våra hav och vattendrag har en rad olika beslut fattats, på såväl internationell och nationell nivå som på regional och lokal nivå. Som ett led i uppföljningen av dessa beslut har Ekologgruppen AB fått i uppdrag av Saxån/Braåns vattenvårdskommitté att ge förslag på hur näringsämnesförlusterna kan minskas, och hur landskapets förutsättningar för att hysa ett rikt djur- och växtliv kan förbättras, inom Saxån/Braåns avrinningsområde. Syftet med föreliggande rapport är därför att:

- Diskutera en långsiktig målsättning och ge förslag till åtgärder som minskar närsalttransporten ut i Öresund och som ger positiva effekter för landskapet och naturförhållandena inom Saxån-Braåns avrinningsområde
- Ge förslag till handlingsprogram för genomförande av föreslagna åtgärder
- Ange lägen inom området där det finns förutsättningar för anläggning av dammar/våtmarker

Rapporten har en allmän del där vi ger en kortfattad bakgrund samt förslag till målsättning, handlingsprogram, kostnader och ett sammanfattande åtgärdsförslag presenteras. I rapportens andra del presenteras åtgärdsförslaget i detalj uppdelat efter delavrinningsområden, totalt 9 st. Dessa är i sin tur indelade i 54 mindre delavrinningsområden och för dessa redovisas uppgifter om markanvändning, hydrologi, markläckage m m. Dessutom presenteras ett omfattande kartmaterial över undersökningsområdet. Tanken är att denna del skall vara "levande" och fyllas på med uppgifter om såväl förslag till nya lägen för åtgärder som genomförda åtgärder, allt eftersom arbetet fortskrider.

Åtgärdsförslaget är uppbyggd som en katalog över områden som är lämpliga att arbeta vidare med, vad gäller anläggning av dammar, våtmarker och skyddszoner. Underlaget till katalogen har erhållits genom informations- och diskussionsmöten med markägare i samarbete med berörda LRF-kretsar. Vid dessa möten har närvarande markägare fått möjlighet att göra en intresseanmälan. Totalt har ca 150 markägare informerats på detta sätt och av dessa har 55 stycken anmält sig som intresserade för åtgärder (i form av t ex dammar) på sina marker. Totalt har ett 70-tal objekt med en areal av ca 30 hektar kommit fram på detta sätt.

Våtmarker och skydds zoner i de olika kommunerna

Kävlinge kommun

Objekt	Beteckning	Dammar areal ha	Skydds zoner areal m ²	Status	Vattendrag
Skydds zon	St Harrie 11:6		7084	klart 1991	Välabäcken
Skydds zon	Södervidinge 14:2		12000	klart 1991	Välabäcken
Skydds zon	Södervidinge 27:1, 26:1		5760	klart 1991	Välabäcken
Skydds zon	Södervidinge 15:1		9240	klart 1991	Välabäcken
Bev. damm	Södervidinge 25:1	0,42		klart 1990	Välabäcken
Damm	Södervidinge 14:2	0,25		klart 1991	Välabäcken
Bev. damm	Södervidinge 27:1	0,4		klart 1991	Välabäcken
Damm	L Harrie 1:21	0,03		klart 1991	Välabäcken
Damm	Allarps kvarndamm	0,32			
Summa		1.42	34 084		

Landskrona kommun

Objekt	Beteckning	Dammar areal ha	Skydds zoner areal m ²	Status	Vattendrag
Damm	Råga Hörstad 4:1	0,2		klar 1992	
Damm + våtmark	Råga Hörstad 2:9	1,3		klar 1990	
Skydds zon	Rönneberga 17:1		950	klar 1991	Örstorpsb..
Skydds zon	Örstorp 1:3 Rönneberga 1:8		8600	klar 1991	Örstorpsb.
Skydds zon	N. Möinge 17:3		2800	klar 1991	Örstorpsb.
Skydds zon	N. Möinge 2:5		1600	klar 1991	Örstorpsb.
Skydds zon	Råga Hörstad 1:32		1800	klar 1991	Örstorpsb.
Skydds zon	Råga Hörstad 2:9		1000	klar 1991	Örstorpsb.
Skydds zon	Kvärlöv 19:1		2600	klar 1991	Kvärlövsb.
Skydds zon	Kvärlöv 8:5		4700	klar 1991	Saxån
Skydds zon	Kvärlöv 8:5		4700	klar 1991	Kvärlövsb.
Skydds zon	Kvärlöv 15:7		8200	klar 1991	Kvärlövsb.
Skydds zon	L. Hörstad 6:1		4000	klar 1991	Braån
Skydds zon	Asmundtorp 11:2 m fl		6700	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	Rönneberga 9:1		4000	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	Rönneberga 11:1		1200	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	N. Möinge 6:1		5200	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	Asmundtorp 14:1		2300	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	Råga Hörstad 1:9		1400	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	Örstorp 1:2		2650	klar 1991	Örtorpsb.
Skydds zon	N. Möinge 13:1		7000	klar 1991	Örtorpsb.
Damm + våtmark	Häljarp (Saxtorp 7:7, 7:6, 11:6 m fl)	5		klar 1994	Saxån ¹
Summa		6.5	71 400		

¹Anlagd av tekniska verken, Landskrona.

Eslöv

Objekt	Beteckning	Dammar areal ha	Skyddszon areal m ²	Status	Vattendrag
Damm	Stabbarp 4:20	0.37		klart 1992	
Damm	Stabbarp 4:20	0.54		klart 1992	
Damm	Ullstorp 1:1. Stabbarp 4:20	0.2		klart 1992	
Damm	Stabbarp 4::20	0.1		klar jan 1993	
Damm	Stabbarp 4:15	0.05		klar feb 1993	
Skyddszon	Ö. Asmundtorp 13:1		1600	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Ö, Asmundtorp 6:1		9000	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Stabbarp 1:4		9900	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Stabbarp 3:38		2700	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Stabbarp 4:51		3000	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Stabbarp 4:34		4400	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Stabbarp 4:20		15800	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Ullstorp 1:1		2500	klart 1992	Långgropen
Skyddszon	Öslöv 1:3		3200	klart 1992	Långgropen
Summa		1.26	52 100		

Svalövs kommun

Objekt	Beteckning	Dammar areal ha	Skyddszon areal m ²	Status	Vattendrag
Damm	Felestad 1:3	0,37		Färdig 1992	
Summa		0.37			

Högni Hansson
sekreterare

10 ha
damm.

ca 3 m i
skyddszon.

11 m i
skyddszon
även behövt.